

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

3. [i.e.4.] De huius Præcepti materia, quæ est præsentia humana, ac
religiosa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

4 Theologie Moralis, Lib. XLII.

in propria Parochia audiendam. Quia Episcopus iuri communi, & priuilegiis à sede Apostolica concessis derogare non potest cum ergo cuilibet fidei iure communi concessum sit quolibet loco posse præcepto audiendi Sacrum satisfacere, haud poterit Episcopus contrarium imperare, maxime si fideles in Templis Mendicantium Sacrum voluerint audire. Habent enim Mendicantes priuilegium declarans quoslibet fideles ibidem Sacrum audientes præcepto satisfacere, nec impediri posse. Ex Leone X. refert Barbofa allegat. 24. numer. 20.

Neque huic doctrinæ obstat, quod possint fideles occasione verbi diuini audiendi, obligari ad Parochias accedere. Quia non obligantur, vt Missæ præcepto satisfaciunt, sed vt in necessariis, & vtilibus ad salutem à suis Parochis instruantur. Attamen Mendicantes ob eam causam, obligari possunt ab Episcopis, vt in suis conuentibus diebus Dominicis in Missa conuentuali declarent populo, quæ festa, ac ieiunia in ea hebdomada occurrant, ne propter ignorantiam contingat, Ecclesiastica præcepta violari Manuel 10. 1. qq. Regul. qu. 43. a. 7. Barbo. alleg. 24. n. 21.

24
Potest tamē obligare Mendicantes.

CAPVT IV.

De huius Præcepti materia, quæ est præsentia humana, ac religiosa.

24
Materia huius præcepti est præsentia humana, ac religiosa.

CONSTAT ex cap. Missas, & ex cap. Omnes fideles, de consecr. dist. 1. materiam huius præcepti esse præsentiam humanam & religiosam, Sacrificio Dominicis ac festis diebus peragendo. Quia præcipitur actus humanus in Dei honorem, & cultum. Dicitur humana præsentia, si sensu aliquo percipis, quid in Sacrificio peragatur. Sanch. l. 3. de matr. d. 13. m. 9. & 11. in alio simili. Dicitur religiosa, si ea præsentia ex se Dei cedat in cultum. Et licet Angelus verb. Feria, num. 24. censeat, hanc materiam non esse grauis obligationis, minime audiendus. Nam ceteri omnes Doctores merito contradicunt, asserentes, huius præcepti transgressionem peccatū mortale cōstituere. Quia est defectus in maximum cultu, & honore, qui Deo potest exhiberi.

26
Non satisfacit præcepto, qui dormiens Sacro assistit.

Ex præfata præsentia humana ac religiosa quaesita, liquet, non satisfacere præcepto, qui dormiens vel ebrius Sacro assistit. Quia humano ac religioso modo non interest. Item si huc illucque circumspicit, aut per totam Missam colloquia miscet. Quia illius præsentia religiosa non est, sicuti esset, si interruptim aliqua verba misceret. Coninch q. 83. a. 6. dub. vni. n. 298. & alij communiter.

27
Si actio exterior per se indecora non sit.

Si actio exterior etiam in Templo facta per se indecora non sit, & ex alia parte non impediatur Sacrificanti attendere, humanæ, ac religiosæ præsentie non contradicit, ac proinde non obstat, quin illa exercens Missæ præcepto satisfacias. Minus obest, quod ex prauo fine Missæ assistas. Quia prauus finis non impedit exteriorem præsentiam ex se religiosam esse, tamen illam impediatur simpliciter, per-

fectè esse religiosam, quod ad præceptum implendum requisitum non est. Palao part. 4. tract. 2. d. vnic. punct. 16. num. 2. De quo scilicet. 2. sermo propriis in Dubiis recurrer.

Si vagatio mentis circa profana ita sit intensa, vt ob eam impediatur, aliquoties cognoscere, quid à Sacrificante peragatur (quod raro contingit) haud quaquam præcepto satisfacias. Quia solum corpore, non autem mentem præsens. Hac enim de causa dormiens vel ebrius assistens, præceptum non implet, nam de iis, quæ aguntur in Sacrificio reddere rationem non potest. At si voluntaria vagatio non te impediatur ab ea attentione, qua possis esse testis Sacrificij peracti, crediderim præcepti impletionem non impedire. Quia materia huius præcepti solum est externa Sacrificij præsentia moralis, & de se religiosa. Hac autem consistere potest, licet mens vanis, imo turpibus sit cogitationibus occupata. Et quidem si vagatio inuoluntaria sit, omnes Doctores teste Suarior d. 88. sect. 3. censent, præcepti executioni non repugnare. signum ergo est, ex vagatione mentis regulariter præsentiam moralem, ac de se religiosam non impediri. Etenim si hæc præsentia vagatione impediatur, & si esset inuoluntaria nullatenus, ea stante præceptum impletur: sicuti ei non satisfacies si inuoluntariè obdormires; sed aliud Sacrum si posses exaudire deberes. Coninch question. 83. arr. 6. dub. vnic. m. 302. Palao part. 4. tract. 22. dub. vnic. punct. 16. numer. 3. & alij.

Præceptum à fortiori implebit, qui preces voluntarias, siue ex obligatione dum Sacrum peragitur recitat. Quia ea recitatio moralè est eterna, ac religiosam præsentiam non impedit. Nauar. sum. c. 21. n. 8. Bonac. de Sacram. d. 4. q. vlt. pun. ii. n. 25. Suar. d. 88. sect. 3. Henriquez libr. 9. tract. 7. cap. 1.

Conscientiæ examen & peccatorum confessio non impedit, quin præcepto audiendi Sacrum satisfacias. Quia simul attendere potes, quid in Sacrificio agatur: qua attentione posita, præsens es moraliter ac religiosè Sacrificio: satisfacias ergo præcepto, sicuti satisfacere posses, si confessiones in Templo attendens simul Sacro audires. Reginal. l. 19. m. 14. Palao p. 4. tr. 22. d. vni. pun. 16. n. 4. Molfes. tract. 4. c. 17. num. 45.

Necessum non est, vt huic præcepto satisfiat, Sacerdotem audire, aut videre: sed sufficit, si ex signis cognoscat fidelis, quid agatur. Quia auditio, aut visio non præcipitur, sed moralis & humana præsentia, quæ seclusa visione & auditione consistere potest. Vnde cæcus & surdus Missæ interesse debent. Quia humano modo præsentem esse possunt. Nauar. sum. c. 21. n. 8. Tolet. l. 6. c. 6. Coninch q. 83. a. 6. dub. vni. n. 299. & 300. Laym. lib. 4. tract. 7. cap. 3. Bonac. de Sacram. d. 4. q. vlt. pun. ii. n. 19. Qui autem simul cæcus esset ac surdus, non video quam ratione humanam præsentiam possit exercere, vt merito Palao aduertit.

CAPVT